

CONCEPT

Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld (deel 1)

Compensatieplan NNN N226 (deel 2)

Natuurontwikkeling langs de Bijleveld

F.L.A. Brekelmans
J.M. Röell
M.M. Visser

Bureau Waardenburg
Ecologie & landschap

Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld (deel 1) & Compensatieplan NNN N226 (deel 2)

drs. F.L.A. Brekelmans
ir. M.M. Visser
ing. J.M. Röell

Status uitgave: concept versie 1.0

Rapportnummer: 17-060
Projectnummer: 16-608
Datum uitgave: 1 juni 2017
Foto's omslag: Bureau Waardenburg bv
Projectleider: F.L.A. Brekelmans
Naam en adres opdrachtgever: Provincie Utrecht
Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
Referentie opdrachtgever: gunning met kenmerk 81AD526A
Akkoord voor uitgave: drs. G.F.J. Smit
Paraaf:

Graag citeren als: Brekelmans, F.L.A., J.M. Röell, M.M. Visser, 2017. Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld & Compensatieplan NNN N226. Natuurontwikkeling en recreatie langs de Bijleveld. Bureau Waardenburg Rapportnummer 17-060. Bureau Waardenburg, Culemborg.

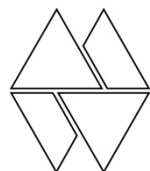
Trefwoorden: Integrale ontwikkelingsvisie, natuur en recreatie, NNN, natuurontwikkeling, natuur compensatie, Utrecht, schraalgrasland, inrichtingsplan.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Provincie Utrecht

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De Provincie Utrecht is voornemens om de N226 ter hoogte van Rijksweg 28 (A28) bij Leusden te verbreden. Als gevolg van deze verbreding vindt aantasting plaats van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De compensatie voor oppervlakte aantasting kan niet in of grenzend aan het plangebied worden gerealiseerd. Provincie Utrecht heeft Bureau Waardenburg opdracht gegeven om een plan uit te werken voor compensatie op een andere locatie. Op deze plek, Bijleveld, is een integrale ontwikkelingsvisie gewenst, die een groter gebied beslaat dan de eigenlijke compensatieopgave voor de N226. Voorliggende rapportage omvat daarom een kader-stellende integrale ontwikkelingsvisie voor het gehele gebied (deel 1) en de uitwerking van de natuurcompensatie binnen dat gebied (deel 2).

Het project is vanuit Bureau Waardenburg uitgevoerd door:

Floris Brekelmans	rapportage en projectleiding	
Ineke Röell	inrichtingsplan en visualisatie	
Mascha Visser	landschapsonwerp	en
toelichting		
Edward de Boer	veldwerk	
Edwin van Mameren (BWZ ingenieurs)	begroting	

Vanuit opdrachtgever is het project begeleid door Jim Sheotahul. De volgende personen willen we bedanken voor hun inbreng bij de totstandkoming van dit rapport: Allard van Leerdam (Staatsbosbeheer), Caroline Neessen (Recreatieschap Midden-Nederland) en Jaap de Pater, Bert Geerdes en Frans Otto (Provincie Utrecht).

Inhoud

Voorwoord	3
DEEL 1 Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld	7
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Status van het plan	9
1.3 Planproces en betrokkenen.....	10
1.4 Leeswijzer	10
1.5 Ligging van het plangebied.....	11
2 Ruimtelijke analyse Bijleveld	13
2.1 Historische ontwikkeling.....	13
2.2 Abiotische uitgangssituatie en potenties voor natuurontwikkeling	15
2.2.1 Bodem	15
2.2.2. Hoogteligging en waterhuishouding	17
2.2.3 Potenties voor natuurontwikkeling.....	18
2.3 Bestaande plannen en ontwikkelingen	19
2.4 Huidige bestemming en gebruik	20
2.4.1 Gemeente Woerden.....	20
2.4.2 Gemeente Utrecht	20
2.5 Beleid Provincie Utrecht.....	21
3 Ruimtelijke visie op hoofdlijnen	25
3.1 Visie landschappelijke ontwikkeling	25
3.2 Visie natuurontwikkeling	26
4 Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld	29
4.1 Ruimtelijke ontwikkeling.....	29
4.2 Natuurontwikkeling.....	31
DEEL 2	33
5 Compensatieopgave verbreding N226	35
5.1 Aanpak compensatie	35
5.2 Beleidskader compensatie	35
5.3 Compensatieopgave.....	36
5.4 Strategie voor realisatie van de N226-compensatie opgave	36
6 Inrichting natuurcompensatie N226.....	38
6.1 Compensatieplan	38

6.2	Locatie, omvang en beoogd natuurtype.....	38
6.4	Inrichtingsmaatregelen	40
6.5	Ontwikkelingsbeheer	40
6.6	Vervolgbeheer.....	41
7	Begroting en borging	43
7.1	Begroting uitvoering natuurcompensatie N226	43
7.2	Begroting uitvoering integrale visie	44
7.3	Borging	46
Bijlage 1	Aansluiten bij landschapsbeleid gemeente Woerden.....	47
Bijlage 2		53

DEEL 1 Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Provincie Utrecht is voornemens om de N226 ter hoogte van Rijksweg 28 (A28) bij Leusden te verbreden. De verbreding vindt plaats naar aanleiding van de studie “Rondje Amersfoort”, waarin is aangetoond dat de doorstroming op het (hoofd)wegennet ten zuiden van Amersfoort zal verbeteren door onder andere de reconstructie van het kruispunt N226/A28 te Leusden (project Hertekop – Schutterhoeflaan). Ten behoeve van de realisatie wordt een provinciaal inpassingsplan (PIP) opgesteld.

Het projectgebied van de N226 is gelegen in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Als gevolg van het plan vindt aantasting plaats van het NNN (Van Zundert *et al.* 2016). Het plan voorziet in een aantal positieve maatregelen ('plussen') voor natuur, die ter plaatse worden uitgevoerd. Het blijkt echter niet mogelijk om het verlies aan oppervlakte NNN binnen of grenzend aan het plangebied op te lossen. Dit verlies zal elders gecompenseerd worden.

1.2 Status van het plan

Provincie Utrecht heeft Bureau Waardenburg opdracht gegeven een compensatieplan uit te werken. De compensatieopgave kan worden ingevuld op locatie Bijleveld. Bij nadere beschouwing is gebleken dat meerdere partijen in dit gebied wensen en plannen hebben en dat er een veel grotere oppervlakte beschikbaar is dan benodigd voor de natuurcompensatie van N226. Er bleek behoefte te zijn aan een geïntegreerd plan, waaraan verschillende partijen kunnen bijdragen in de realisatie. Zo wordt er in het kader van programma 'Recreatie om de stad' (RodS) een fietspad aangelegd, gaat Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden natuurvriendelijke oevers langs de watergang Bijleveld aanbrengen en heeft Staatsbosbeheer nog een opgave voor natuur en recreatie in het gebied. Eventueel kan een andere partij met een compensatie opgave nog aanhaken.

In voorliggend rapport wordt een geïntegreerd plan gepresenteerd voor de inrichting van een natuur- en recreatiegebied op de westoever van de Bijleveld (deel 1). In dit plan worden diverse doelen samengebracht, waaronder de compensatieopgave die voortkomt uit de verbreding van N226. Die compensatieopgave is opgenomen in voorliggend rapport (deel 2).

Deze integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld kan gezien worden als een kader-stellende visie voor diverse ontwikkelingen die in onderlinge samenhang, maar gefaseerd over de komende jaren, kunnen worden uitgewerkt en uitgevoerd. De intentie is om op basis van het integrale plan een overeenkomst te sluiten met de diverse betrokken partijen, waarin ieders verantwoordelijkheid en speelruimte is vastgelegd.

Compensatie N226 maakt hier deel van uit en zal als een van de eerste ontwikkelingen binnen de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld worden uitgevoerd.

1.3 Planproces en betrokkenen

Er is voorafgaand aan de totstandkoming van deze rapportage overleg gevoerd met alle betrokken partijen, te weten Staatsbosbeheer, Hoogheemraadschap van Rijnland, provincie Utrecht afdeling Wegen, provincie Utrecht ruimtelijke ordening, Recreatieschap / Provincie (RodS) en gemeente Woerden. Er bestaat een breed draagvlak voor het plan. Een van de betrokken agrariërs heeft wensen geuit ten aanzien van zijn bedrijfsvoering, waarmee zo mogelijk rekening is/wordt gehouden in het plan.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 starten we met een beknopte ruimtelijke analyse van het gebied rondom Bijleveld (vooral gericht op het deel ten noorden van de spoorlijn Woerden – Utrecht) inclusief het benoemen van de verschillende ontwikkelingen vanuit andere partijen. Hoofdstuk 3 geeft de visie op de ontwikkeling van het gebied Bijleveld, zowel ruimtelijk als qua natuur. Hoofdstuk 4 is de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld inclusief toelichting op hoofdlijnen. Hierbinnen kunnen diverse ontwikkelingen nader worden uitgewerkt en uitgevoerd, zonder dat de onderlinge samenhang uit het oog verloren wordt.

Deel 2 van voorliggend rapport is de uitwerking van de natuurcompensatie die voortkomt uit het project verbreding N226, ingepast binnen de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld. Hoofdstuk 5 geeft de onderbouwing van de compensatieopgave. In hoofdstuk 6 is de uitwerking opgenomen van de circa 1,4 ha natuur, zowel wat betreft inrichting van het terrein als het te voeren ontwikkelingsbeheer om te komen tot de gewenste natuur. Ook wordt ingegaan op het regulier beheer dat daarna benodigd is om de ontwikkelde natuurwaarden duurzaam in stand te houden. De inrichtings- en beheer maatregelen maken allen deel uit van de compensatie en deze zijn begroot en geborgd in hoofdstuk 7.

1.5 Ligging van het plangebied

Bijleveld is een meanderende waterloop ten oosten en noordoosten van Harmelen. Het plangebied ligt op de westelijke oever van de Bijleveld, ten noorden van de spoorlijn Woerden – Utrecht en ten oosten van het bebouwingslint langs de Breudijk. Het grootste deel ligt in de gemeente Woerden en het noordelijke deel ligt in de gemeente Utrecht (hoek Rijndijk / Parkweg).

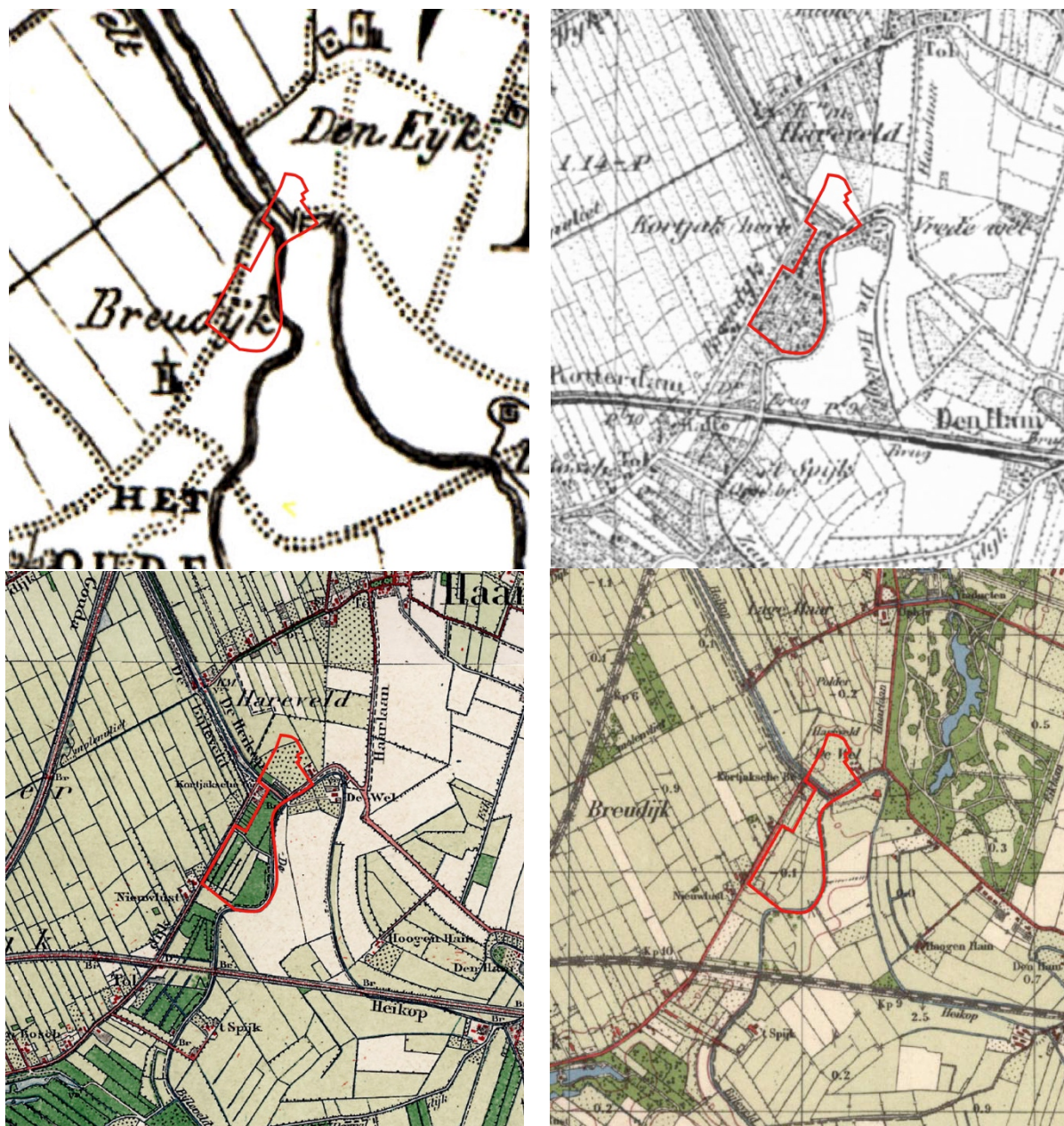

Figuur 1.1 Toponiemen (Bron ondergrond: <http://www.opentopo.nl/>)

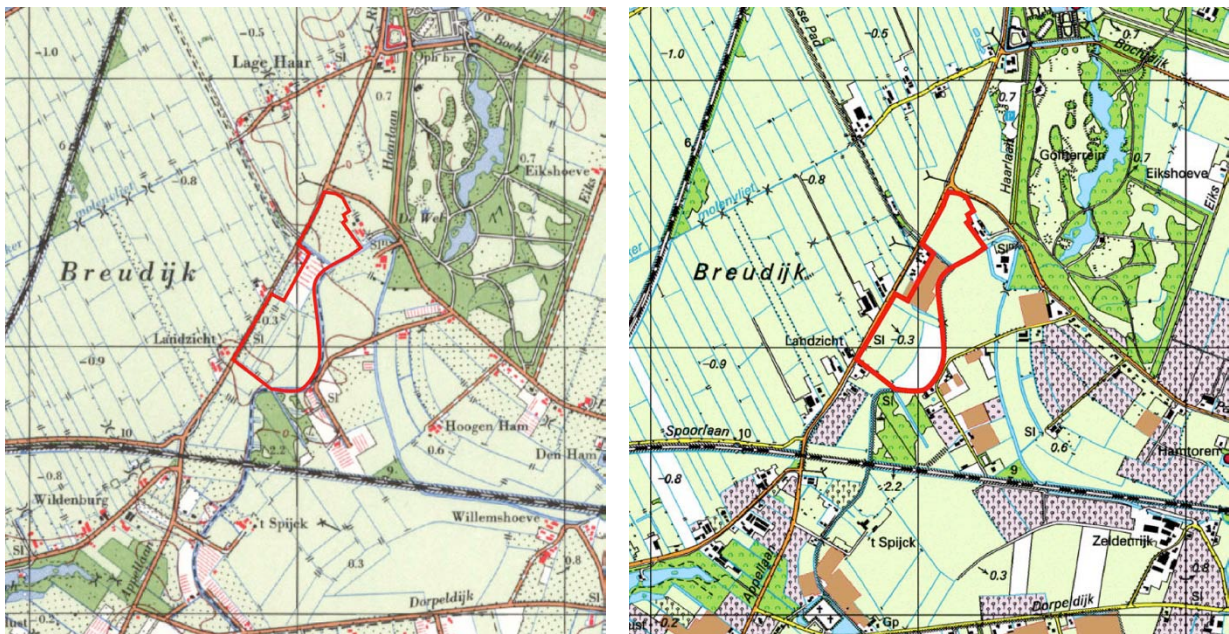
2 Ruimtelijke analyse Bijleveld

2.1 Historische ontwikkeling

Het terrein is gelegen naast de Bijleveld, ten westen van Utrecht. Dit gedeelte van de Bijleveld betreft de voormalige Oude Rijn. Langs de noordkant van het terrein begint het in de 15^e eeuw aangelegde kanaal de Bijleveld. De Oude Rijn heeft in het gebied zand afgezet in de vorm van oeverwallen en de voormalige bedding daarachter, zavel en klei.

Figuur 2.1 Topografische kaarten uit de jaren 1825, 1850, 1900, 1950 (Bron: Topotijdreis.nl)

Figuur 2.2 Topografische kaarten uit de jaren 1975, 2000 (Bron: topotijdreis.nl)

Op de oudste kaarten uit figuur 2.1 is te zien dat de waterhuishouding ingrijpend is veranderd. Twee stromen uit het zuidwesten en zuidoosten stroomden parallel aan elkaar af naar het noordelijk gelegen lage veenweidegebied, ter plaatse van het huidige Kortjaksepad. De kavels in het plangebied waren vroeger omringd door kavelgrensbeplanting, die echter rond 1975 verdwenen is. Rond 1900 waren de meeste percelen in het gebied met bos beplant, maar circa 50 jaar later is dat grotendeels verdwenen. Dit kwam doordat men de klei van de zuidelijke percelen heeft afgeticheld voor de baksteen – en dakpanindustrie. In het noordelijk deel van het plangebied heeft lange tijd een boomgaard gelegen, die er in 1975 echter niet meer is. Dit gedeelte is niet afgeticheld. Meerdere boomgaarden in en in de omgeving van het plangebied zijn in die periode verdwenen. Sommige boomgaarden werden door kassen vervangen, die echter inmiddels ook weer zijn afgebroken. Buiten het plangebied liggen nog wel grote boomgaardcomplexen.

Twee constante structuren in het gebied zijn de waterloop Bijleveld met zijn herkenbare meanders en de rechte Breudijk met bebouwing. De Breudijk is een duidelijke ontginningsbasis voor het veengebied in het noordwesten. De bebouwing aan de zuidzijde van de Breudijk dateert van de laatste 50 jaar. De Breudijk is een duidelijke grens in het landschap, die het middels cope-ontginningen verkavelde veengebied in het noordwesten scheidt van het oeverwallengebied langs de Bijleveld, met de grotere, blokvormige kavels.

Het plangebied ligt in een vrij open landschap. Het betreft het voormalige stroomgebied van de Rijn ten westen van Utrecht. In dit gebied zijn kalkrijke zand, zavel en kleigronden afgezet. Vóór de ontginning was het een gebied met veel natuurlijke dynamiek. In de lage delen van het landschap lagen rivierlopen, moerassen en venen en op de hoger gelegen locaties bossen. Onder invloed van de

mens (landbouw, veeteelt) heeft het gebied een open en meer gecontroleerd karakter gekregen. Tot in de 20ste eeuw zijn percelen langs de Rijn afgeticheld voor de baksteenindustrie rond Woerden. Na aftichelen ontstonden plassen of grienden. Het beoogde terrein is waarschijnlijk gedeeltelijk afgeticheld en vervolgens tot ongeveer 1950 bebost geweest (vermoedelijk als griend in gebruik). Vanaf 1950 tot heden is het terrein als weiland in gebruik.

2.2 Abiotische uitgangssituatie en potenties voor natuurontwikkeling

2.2.1 Bodem

Op basis van bodemdata.nl en informatie van boorpunten in de omgeving kan worden geconcludeerd dat de bodem in het plangebied bestaat uit kalkhoudende poldervaaggronden, met zware zavel en lichte klei en een grondwatertrap van III. De boorpunten in de omgeving laten zien dat kalkhoudende grond aan het maaiveld ligt of vlak daaronder en een grondbewerking tot ongeveer 40-60 cm. diepte.

Op 10 maart 2017 is op een tiental locaties op het zuidelijke perceel met behulp van een Edelmanboor het bodemprofiel bekeken. Daaruit blijkt dat het terrein een zeer gevarieerde bodemopbouw heeft. Het terreingedeelte langs de Bijleveld (tot ± 25 m.) laat een profiel zien met bewerkte grond tot ongeveer 40 cm diepte, gevolgd door kalkrijke klei en kalkrijke zavel. De grondwaterstand varieerde hier tussen 45 en 70 cm. onder maaiveld (2 uur na boren, werkelijk peil zal hoger liggen). Op grotere afstand van de Bijleveld (40-60 m.) is sprake van een bewerkte laag tot ongeveer 40 cm. diepte, gevolgd door (grof) zand en lichte zavel. Het kalkgehalte varieert sterk, van nagenoeg kalkloos grof zand tot kalkrijk zand en zavel. De stand van het grondwater varieerde tussen 40 en 60 cm. beneden maaiveld (gelet op grof zand werkelijk peil). Nabij de watervoerende sloot op de westgrens van het kromme perceel langs Bijleveld zijn opnieuw kleiprofielen aanwezig en een hoge grondwaterstand (-20 cm onder maaiveld).

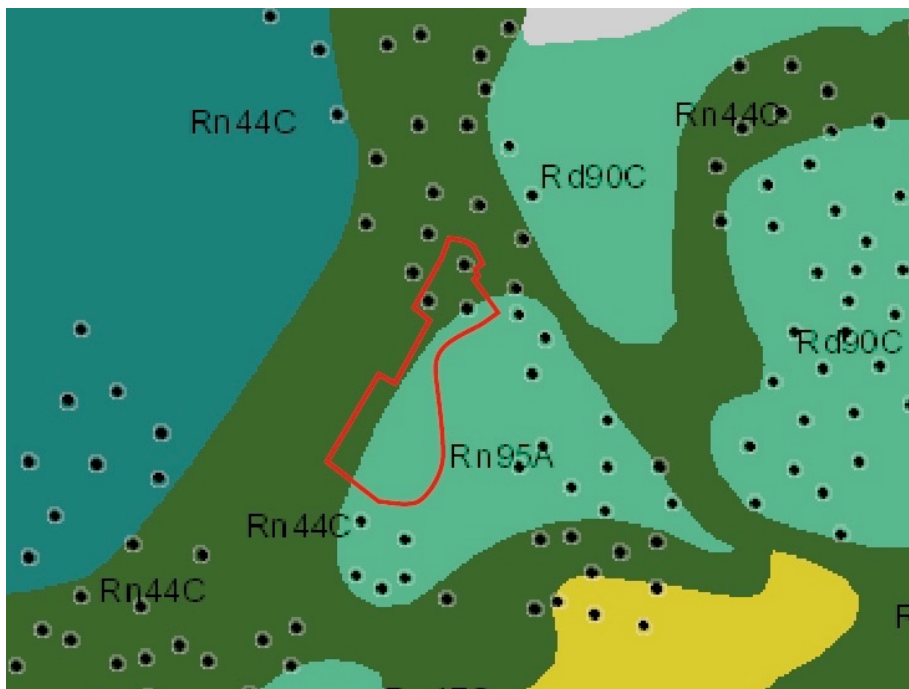
Op 13 december 2016 zijn op het noordelijke perceel enkele proefboringen uitgevoerd. Op vijf locaties is met een edelman grondboor het profiel bekeken. Het terrein ligt hoger dan de omgeving en is vermoedelijk niet afgeticheld. Het is lang in gebruik geweest als boomgaard. Voor de ontwatering zijn greppeltjes gegraven. Daardoor kent het terrein een golvend profiel. De ruggen (hoogste punt) zijn tot op ongeveer 80 cm diepte bewerkt, de grond is gemengd en donker van het organisch materiaal. De bovenste decimeter is kalkloos, vervolgens tot ongeveer 70 cm kalkhoudend en vanaf daar kalkrijk. Ter hoogte van de greppels is de bovenste 20 cm bewerkt en nagenoeg kalkloos, daaronder ligt tot ongeveer 30-50 cm diepte kalkhoudende klei en tussen ongeveer 40 - 60 cm kalkrijke klei. Daarna beginnen de kalkrijke lagen met zware tot lichte zavelgrond.

Figuur 2.3 Profiel met kalkarm grof rivierzand op diepte van 40 cm.

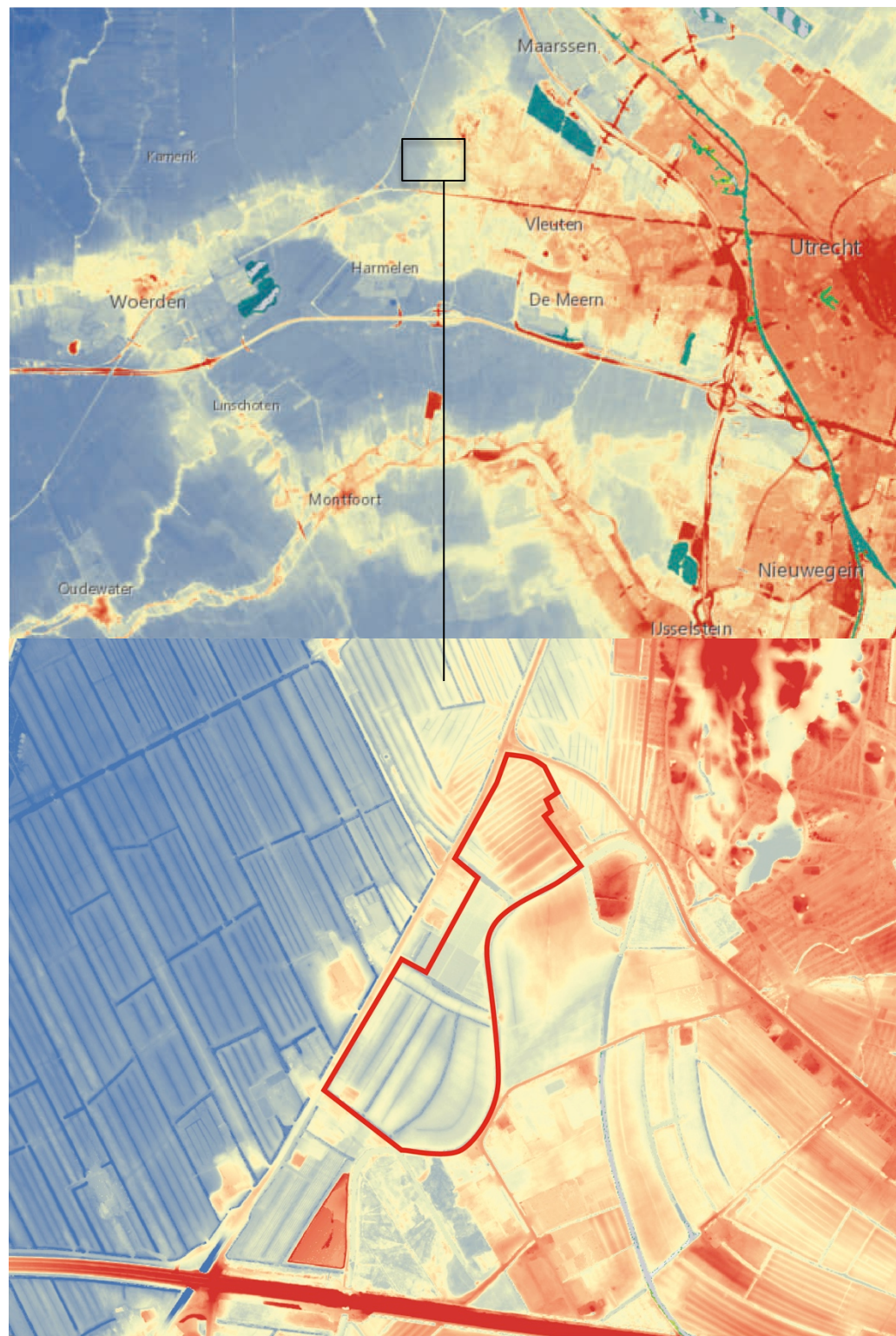

Figuur 2.4 Profiel met kalkrijke klei en zavel vanaf 40 cm. diepte.

Figuur 2.5 De bodem in het plangebied bestaat uit kalkhoudende poldervaaggronden, bestaande uit zware zavel en lichte klei met een grondwatertrap van III. De zwarte stippen zijn locaties van reeds uitgevoerde bodemboringen (bron: bodemdata.nl).

2.2.2. Hoogteligging en waterhuishouding

Figuur 2.6. Hoogteverloop in plangebied; blauw ligt onder NAP, rood daarboven. De bovenste afbeelding toont het patroon van stroomruggen, waarop het plangebied is gelegen (plangebied rood omlijnd; bron: Actueel Hoogtebestand Nederland.)

Stroomruggen van Hollandse IJssel en Oude Rijn en complexen daartussen van inmiddels verdwenen rivierarmen zijn herkenbaar in de ruime omgeving van het plangebied (figuur 2.6). Het plangebied langs Bijleveld bevindt zich op het hogere deel op een scherpe overgang tussen hoger en lager gelegen gronden. Het lagere deel betreft de veenontginning vanaf de Breudijk. Het noordelijk deel van het plangebied, waar niet is afgeticheld, ligt nog altijd circa één meter hoger dan het zuidelijk deel.

Op de AHN in figuur 2.6 zijn ook de watergangen goed zichtbaar. De greppels in het noordelijke perceel binnen het plangebied zijn als lager gelegen 'streepjes' herkenbaar.

2.2.3 Potenties voor natuurontwikkeling

Het plangebied Bijleveld heeft de potentie om een natuurverbinding te leggen tussen het groengebied rondom Haarzuilen en het bestaande natuurgebied Bijleveld, dat tegen de spoorlijn aan ligt. In het kielzog van de natuurontwikkeling is er tevens ruimte voor het beter verbinden van recreatief aantrekkelijke gebieden en het uitbreiden van de routemogelijkheden in het buitengebied tussen Vleuten en Harmelen. Met de positie van paden en andere recreatieve voorzieningen moet rekening worden gehouden met kwetsbare natuur en gestreefd worden naar goed beheerbare eenheden.

De vegetatietypen en natuurwaarden die in het gebied gerealiseerd kunnen worden hangen nauw samen met het bodemtype, de hydrologie en de voedselrijkdom (specifiek fosfaatverzadiging). Kalkhoudende zand- en zavelgronden kunnen hoge natuurwaarden / ecologische waarden herbergen, zoals in het naastgelegen natuurgebied de Bijleveld. Hier komt een vegetatie voor uit de associatie van Bonte paardestaart en Moeraswepenorthis. Dit vegetatietype is in Utrecht zeer zeldzaam en wordt alleen op kalkrijke lichte zavel- en zandbodems aangetroffen. De zandbodem is als gevolg van het aftichelen van de kleilaag aan het maaiveld komen te liggen in de zuidelijke percelen van het plangebied. Deze bijzondere vegetaties zijn reëel mogelijk in het plangebied. Hydrologie (met name de grondwaterstand en daarnaast het al dan niet optreden van kwel) is daarbij van doorslaggevend belang. Gestreefd moet worden naar een grondwaterstand die in de zomer tot maximaal 70 cm. diep wegzakt, maar in de winter op het maaiveld staat. Ook trofie (uitspoeling van voornamelijk fosfaat afkomstig van agrarisch gebruik) is van grote invloed op de te ontwikkelen natuurwaarden; hoe minder meststoffen hoe beter het is voor de natuur. Middels beheer (ontwikkelingsbeheer) en inrichting (afgraven grond) kunnen deze factoren deels op orde worden gebracht.

Het bepalen van de uitgangssituatie is echter van belang om vast te stellen of sprake is van enige potentie en hoe deze benut kan worden. Hiervoor zal nader onderzoek moeten plaatsvinden naar hydrologie (middels peilbuizen), bodem (middels detailboringen) en trofie (bepaling fosfaat).

Op het hoger gelegen noordelijke perceel liggen andere natuurpotenties, hier zal gedacht kunnen worden aan kruiden- en faunairijk grasland of droog voedselrijk hooiland.

2.3 Bestaande plannen en ontwikkelingen

Aanleg natuurvriendelijke oever

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) is voornemens de oevers van de Bijleveld natuurvriendelijk in te richten. Dit kan gebeuren door het vergraven van de oevers aan weerszijde van de Bijleveld tussen het spoor en de Parkweg. Het plan is om in de buitenbochten een flauwe oever met een helling van 1:5 toe te passen, die geleidelijk overgaat in een zeer flauwe oever van 1:10 ter plaatse van de binnenbochten.

Doorgaans worden watergangen vanaf de belendende percelen onderhouden, maar wanneer dit natuur wordt is het onwenselijk om daarop slib te ontvangen. Om te voorkomen dat de machines wegzakken in het natuurgebied en de natuur schade wordt aangedaan, wordt rekening gehouden met een schouwstrook van 4m breed langs de natuurvriendelijke oever van de Bijleveld.

RodS: Aanleg fietspad en recreatieterrein

In het kader van het programma Recreatie om de Stad (RodS) wordt gewerkt aan project de Rivier. Het programma Recreatie om de Stad Utrecht draagt bij aan een samenhangende recreatieve groenstructuur op fietsafstand rond de stad Utrecht. Project de Rivier betreft ontwikkeling van een recreatiegebied dat een verbinding legt tussen Parkbos, Hampoort, Wielrevelt, Klein Limburg en het buitengebied in de omgeving van Woerden.

Onderdeel van project de Rivier is realisatie van een nieuwe fietsverbinding tussen de Bijleveldseweg en de Breudijk. Het fietspad wordt middels een brug over de Bijleveld heengeleid. Het idee is om dit pad te splitsen, in zuidelijke richting naar de aansluiting Breudijk en in noordelijke richting naar de aansluiting Kortjaksepad. De fietspaden beslaan een oppervlakte van respectievelijk 1.200 (200m x 3m asfalt x 2m berm) en 2.700 m² (450m x 3m asfalt x 2m berm). Daarnaast worden enkele recreatieve voorzieningen aangebracht, waaronder een picknickveldje (750 m²) en een poel (250 m²).

Tabel 2.1 Oppervlakte bestaande plannen en projecten plangebied Bijleveld

plan	initiatiefnemer	oppervlakte
NVO	HDSR	0,6 ha
Fietspaden	Provincie / RMN	0,4 ha
Recreatieve voorzieningen	Provincie / RMN	0,1 ha
Compensatieopgave N226	Provincie (N226)	1,4 ha
Totaal		2,5 ha
Omvang perceel		4,3 ha
Niet ingevuld		1,8 ha

2.4 Huidige bestemming en gebruik

De gebieden worden momenteel gebruikt als weiland. Enkele flinke kassen zijn in de afgelopen jaren verwijderd.

2.4.1 Gemeente Woerden

Het zuidelijk deel van het gebied valt in deelgebied 15 van de Beheersverordening Woerden (vastgesteld d.d. 27 juni 2013). Deel 15 betreft 'Buitengebied Harmelen, inclusief Spruit en Bosch en de spoorwegverbreding Harmelen'. Op deelgebied 15 is het Bestemmingsplan Buitengebied Harmelen van toepassing. Binnen dit bestemmingsplan heeft het gebied de enkelbestemming Agrarisch, met als dubbelbestemming Waarde-Archeologie 1 en gebiedsaanduiding milieuzone - bescherming grondwaterafhankelijke natuur. Voor het realiseren van (onderdelen van) de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld is een bestemmingsplan wijziging nodig. Daarbij wordt door de gemeente aandacht gevraagd voor de gevolgen voor de omgeving.

Het gebied is op de archeologische beleidskaart aangeduid als gebied met hoge verwachting (cat 3). Dit betekent dat voor gronden van >500 m² niet zonder nader onderzoek dieper vergraven mag worden dan 30 cm. onder maaiveld.

De gebiedsduiding milieuzone heeft als consequentie dat zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning onder andere geen werkzaamheden dieper dan 60 cm onder maaiveld mogen plaatsvinden, geen wateren aangelegd mogen worden die een grondwaterstandverlaging tot gevolg hebben of het bebossen met houtopstanden.

2.4.2 Gemeente Utrecht

Het noordelijke gedeelte valt binnen gemeente Utrecht onder bestemmingsplan Haarzuillens (vastgesteld d.d. 13 januari 2014). Op de locatie ligt de enkelbestemming recreatie, met als bestemmingsomschrijving onder meer extensieve openluchtrecreatie, water en waterlopen met bijbehorende taluds en oevers en wandel- en fietspaden. Daarnaast gelden de dubbelbestemmingen Waarde-Archeologie en Waarde-Cultuurhistorie. Uit deze bestemmingen volgt onder meer dat

het afgraven van grond, het dempen van sloten en het aanleggen van paden omgevingsvergunningplichtig is.

Het perceel kent geen dubbelbestemming Waarde-Ecologie. Dit betekent dat voor de borging van natuur een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is.

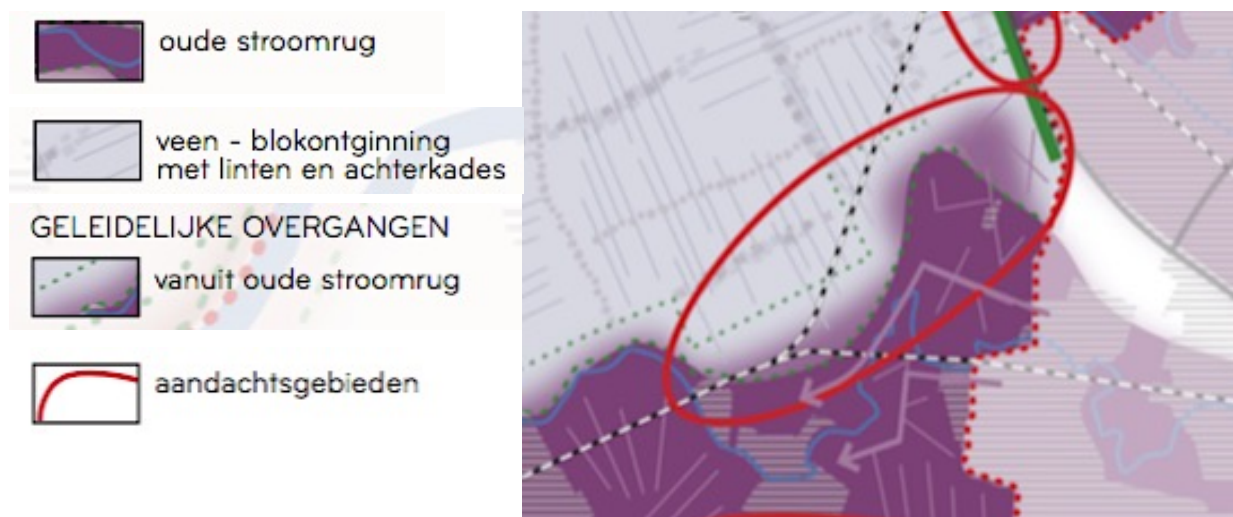
2.5 Beleid Provincie Utrecht

De kernkwaliteiten die de provincie wil behouden voor het Groene Hart zijn openheid, veenweidekarakter, landschappelijke diversiteit (waaronder intimiteit en beslotenheid van landgoedbossen) en rust & stilte, inclusief cultuurhistorie.

In de kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, deel Groene Hart, staat meer specifiek het volgende geschreven over het aandachtsgebied waar plangebied Bijleveld in ligt:

“Aan de westkant van de stad Utrecht gaat het park van Leidsche Rijn, via de Haarrijnse Plas over in het groengebied dat wordt aangelegd rond het parkbos van kasteel de Haar. Hier is het belangrijk de geleidelijke overgang tussen de stroomrug van de Oude Rijn (transformatiezone) en de eerste linten en kaden van de cope-ontginningen helder te houden. Deze grens markeert de scheidslijn tussen gebieden die (beter) ingericht kunnen worden voor recreatie [enerzijds] en het agrarische landschap [anderzijds], waar wandelen en fietsen over kaden en het genieten van de rust en openheid voorop staan. Ook hier geldt dat de overgangszone doorzichten moet blijven bieden naar de velden.”

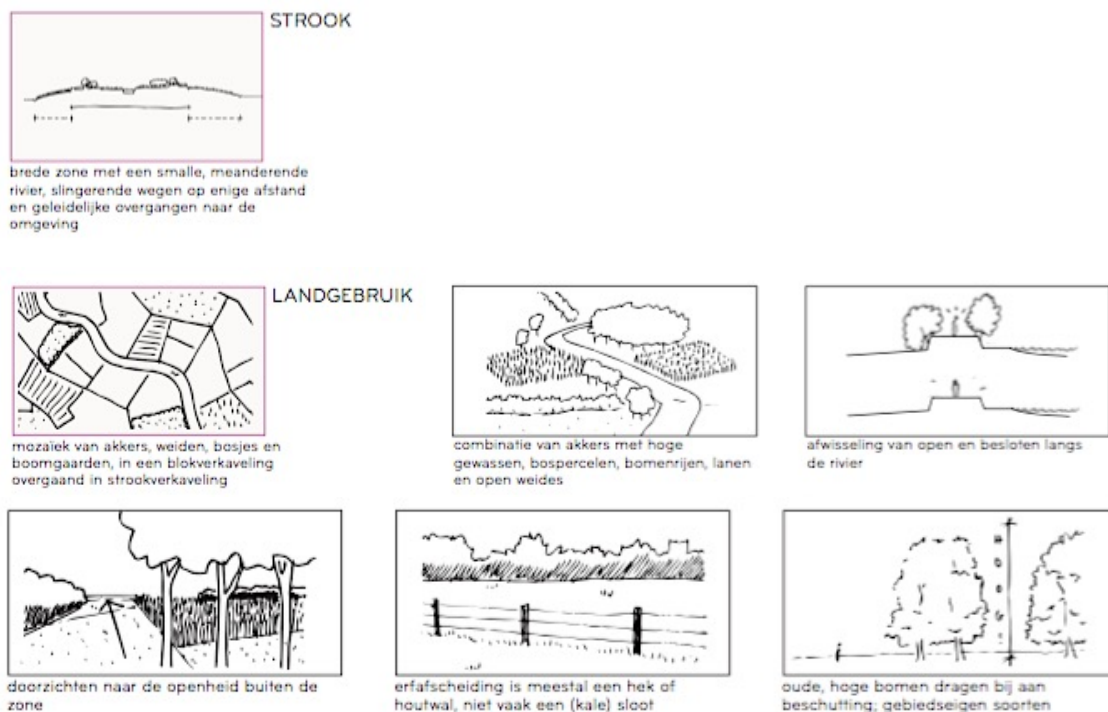
Het vormgeven aan een geleidelijke overgang tussen oude stroomrug en veenontginning moet dus deel uitmaken van het plan voor Bijleveld.

Figuur 2.7 Ambitiekaart Groene Hart, uitsnede Bijleveld e.o. (Bron: Provincie Utrecht)

Hoewel de Bijleveld niet met name wordt genoemd, lijkt het passend (ook gezien de ambitiekaart) om binnen het kwaliteitsbeleid van de provincie 'Oude stroomrug' toe te passen op het plangebied. “De oude stroomruggen liggen hoger dan de omgeving,

maar zijn niet strak begrenst. Ze gaan geleidelijk over in de aangrenzende open weidelandschappen. De gradiënten van hoog naar laag, besloten naar open, bebouwd naar onbebouwd, blokverkaveling naar strookverkaveling zorgen voor een rijke diversiteit. De levendige stadjes en dynamiek op de stroomrug versterken de beleving van rust en stilte in het open veld, terwijl de oude stroomruggen zelf weer rustig zijn ten opzichte van de grote steden.” Het plangebied is een overgangszone tussen de oude stroomrug en het veenweidegebied.

Figuur 2.8 Schetsen inrichtingsprincipes Oude stroomrug zones (Bron: Kwaliteitsgids Groene hart, provincie Utrecht)

In de Provinciale ruimtelijke structuurvisie 2013 – 2028 Herijking 2016 zijn regels opgenomen voor vele ruimtelijke zaken. De ontwikkelingen langs Bijleveld zullen zich (moeten) voegen in de wensen over bijvoorbeeld duurzaam gebruik van de ondergrond, voorkomen van verslechtering van grondwater kwaliteit voor drinkwaterwinning. Gezien de te ontwikkelen functie zal dit geen problemen opleveren. Bij het onderwerp klimaatadaptatie vraagt de provincie o.m. ruimte voor waterberging en om de ontwikkeling van robuuste natuur. De gewenste ontwikkeling draagt bij aan de ontwikkeling van robuuste en meer verbonden natuur, dus levert een positieve bijdrage aan klimaatadaptatie. Gezien de ruimte voor andere ontwikkelingen binnen de integrale ontwikkelingsvisie, liggen er ook kansen voor andere zaken.

Ten aanzien van Cultuurhistorie / archeologie geeft de provinciale structuurvisie aan dat de focus o.m. ligt op de Romeinse Limes. Deze heeft als begrenzing De Bijleveld, dus het plangebied ligt tegen de grens van de Limes aan, maar er (op het schaalniveau van Provinciale Structuurvisie) er net buiten.

NB: in een overleg met gemeente Woerden is door de archeoloog aangegeven dat het plangebied Bijleveld in een archeologisch waardevol gebied ligt. Diverse bureau- en veld onderzoeken zijn gewenst, volgend op een plan van aanpak archeologie. (Zie ook paragraaf 2.4.1). Provincie Utrecht vraagt ook aandacht voor fiets- en voetganger infrastructuur, zowel recreatief als utilitair. Aanleg van een fietspad, wandelpaden en een brug over de Bijleveld passen hierin.

Het toegankelijk maken van landschappen vergroot de belevingswaarde

3 Ruimtelijke visie op hoofdlijnen

3.1 Visie landschappelijke ontwikkeling

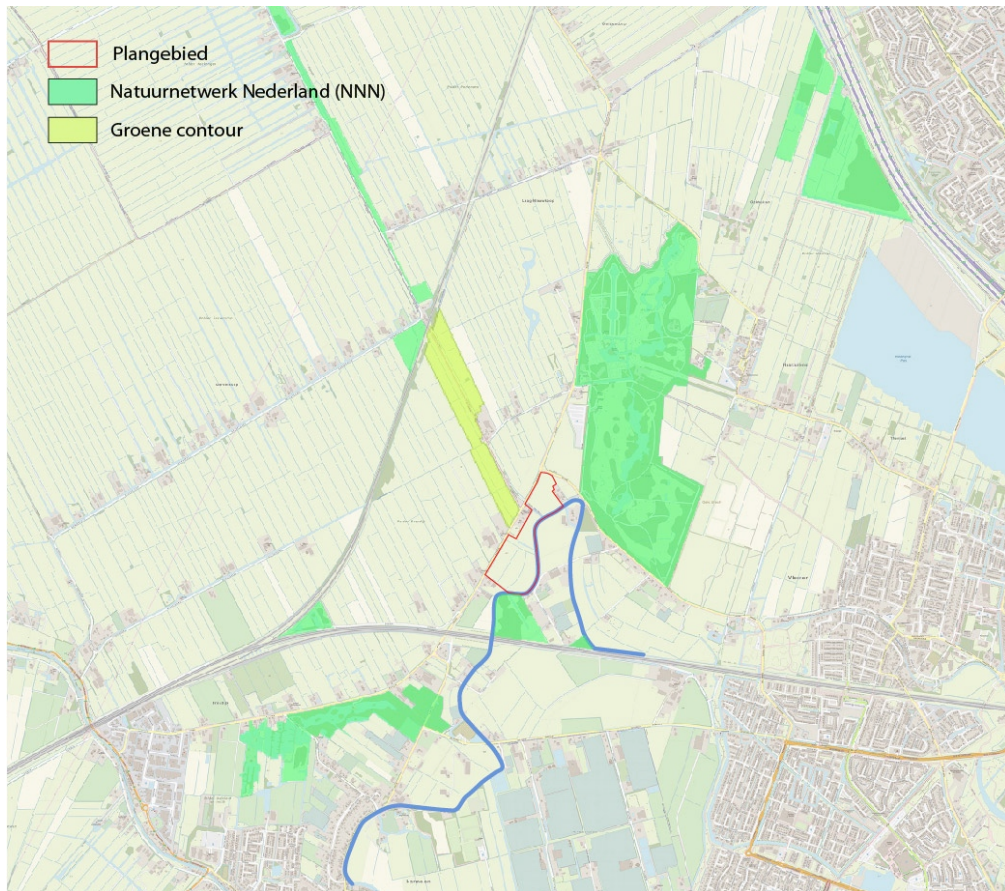
Figuur 3.1 Ruimtelijke visie op hoofdlijnen: landschappelijk geleidelijke overgang oeverwal – veenweide, ecologische verbinding tussen bestaande natuurbuilen en verbeteren zichtbaarheid Bijleveld als structurelement.

Geleidelijke overgang vormgeven

De vormen waarbij wordt aangesloten refereren aan een blokvormige verkaveling die past bij het oude oeverwallengebied. Het gebied krijgt een afwisseling tussen open en besloten delen, waarbij doorzichten op zowel het aangrenzende veenweidegebied als op de watergang Bijleveld (en de overzijde) gegarandeerd zijn. De bebouwing aan de oostzijde van de Breudijk benadrukt een duidelijke richtingsverandering in het landschap. Ten westen van de Breudijk begint het veenweidelandschap met zijn herkenbare cope-verkaveling. Het plangebied ondersteunt deze richtingsverandering in het landschap en draagt bij aan een geleidelijke overgang met heldere contrasten. Aan de zijde van de Breudijk krijgt het plangebied een meer culturele uitstraling, terwijl aan de kant van de waterloop Bijleveld meer natuurlijke elementen een plek

krijgen. Betere ontsluiting van het plangebied maakt het geheel ook beleefbaar. De veranderende perspectieven vanaf de paden, de natuurvriendelijke oevers en enkele uitgekiende beplantingen markeren de Bijleveld als structuurdrager van het gebied.

3.2 Visie natuurontwikkeling

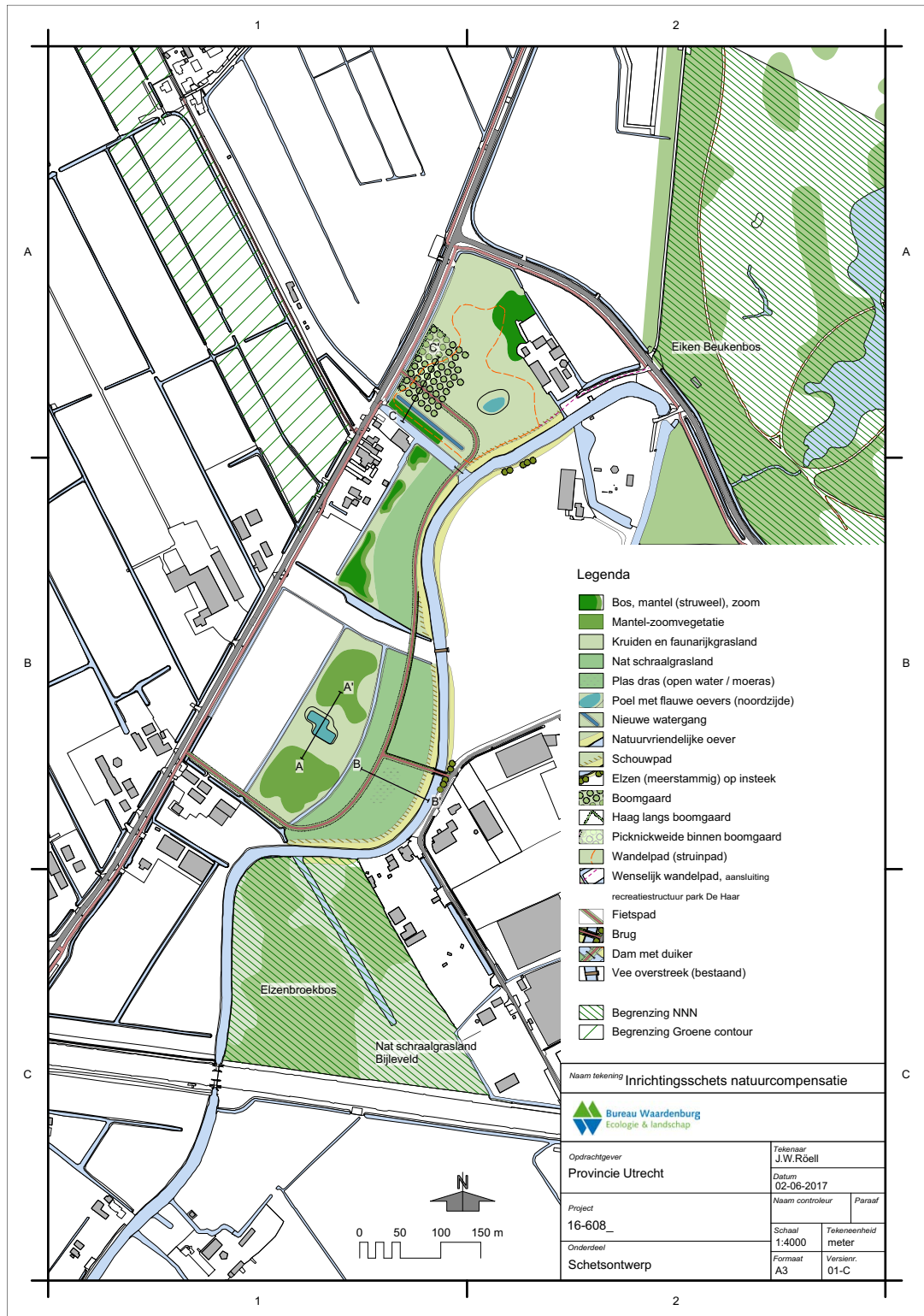
Figuur 3.2 Het terrein is gunstig gelegen ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en vormt een verbinding tussen bestaande natuurgebieden.

Natuur verbonden

Het verbinden van natuurgebieden is één van de belangrijkste doelstellingen van het NNN. Door natuurgebieden te verbinden kunnen flora en fauna vrij door het landschap bewegen. Het beoogde terrein vormt een schakel in de reeks natuurgebieden langs de westrand van Utrecht, specifiek tussen Bijleveld en Haarzuilens (bestaand NNN) en het Kortjaksepad (Groene Contour). Het kan daarmee een belangrijke verbinding vormen voor in de omgeving voorkomend soorten als rugstreeppad, heikikker, ringslang, veenmol, waterspitsmuis en dwergmuis.

Rugstreeppad en dwergmuis als doelsoorten voor het gebied

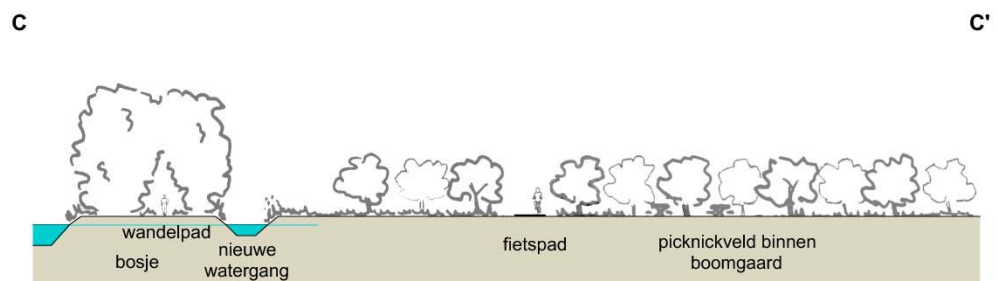

Figuur 4.1 Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld, schetsontwerp (zie groter formaat in bijlage 2)

4 Integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld

4.1 Ruimtelijke ontwikkeling

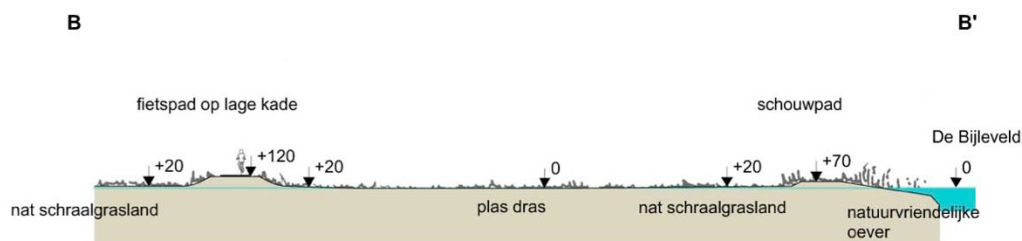
Binnen de ruimtelijke visie op hoofdlijnen (zie hoofdstuk 3) is het Schetsontwerp opgesteld voor de locatie Bijleveld. Cultuurelementen, zoals een boomgaard en start van een fietspad liggen aan de Breudijk. In de boomgaard kunnen ook kleinschalige recreatieve voorzieningen als parkeergelegenheid, zitelement of educatiepaneel worden opgenomen. Aan de wegzijde en de noordgrens van de boomgaard staat een haag, zodat het als helder cultuur-element herkenbaar is binnen het lint aan de Breudijk. Aan de achterzijde heeft deze fruitgaard en meer rafelig en informeel karakter.

Figuur 4.1 Dwarsprofiel C-C': smalle boskavel, historische sloot en boomgaard

Een nieuwe sloot tussen de boomgaard en de bestaande bebouwing refereert aan een verloren gegaan onderdeel van de waterhuishouding; vroeger liepen hier twee parallelle watergangen, om verschillende gebieden via het laagste punt in het terrein naar het noorden te ontwateren. Vanwege de totaal veranderde waterhuishouding is het niet mogelijk deze watergang weer aan te sluiten. Qua natuur zal het als een geïsoleerd water of poel gaan functioneren.

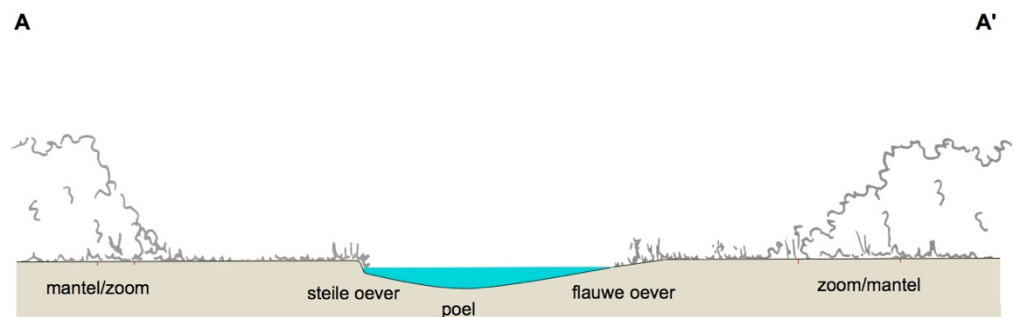
De zone langs de Bijleveld wordt heel open van karakter, bestaande uit verschillende typen graslanden. Het fietspad zorgt voor een optimale beleving van het gebied, met een variërende afstand tot het water. De natuurvriendelijke oevers langs de Bijleveld accentueren de waterloop, maar laten het zicht naar de overkant grotendeels vrij. Op enkele plekken verzachten we de aanblik van enkele grote agrarische gebouwen door aanplant van enkele meerstammige elzen op de oever. In de lengterichting van het water zorgt dit ook voor landschappelijke geleding en beleving van diepte in de openheid.

Figuur 4.2 Dwarsprofiel B-B', grasland met natte plek

Het gedeelte tussen de cultuurzone langs de Breudijk en de open natuurzone langs de Bijleveld wordt een afwisselend gebied met veel ruimte voor doorzichten. Hiermee wordt de visuele verbinding tussen de oude oeverwal rond Bijleveld en de open veenweidepolder ten noordwesten van de Breudijk gewaarborgd. In het grasland van deze overgangszone staan verspreid enkele bosjes met mooie, weelderige randen. De bewoners behouden weliswaar niet allemaal recht naar achteren volledig open zicht, maar in meer schuine kijkrichtingen is er altijd wel contact met het achterliggende gebied mogelijk. Vanaf het nieuwe fietspad kijkt men juist van de andere kant tussen de bosjes door naar het veenweidegebied, maar nadrukkelijke inkijk in de achterzijden van de woningen wordt door de bosjes voorkomen. De opeenvolgende bosjes geven tegelijk ook vorm aan de natuurlijke verbinding tussen reeds bestaande natuurgebieden (zie volgende paragraaf).

In het lage gedeelte (zuid) krijgt de poel een rechthoekige vorm, zoals een tichelgat, die refereert aan het verleden van kleiwinning. In het hogere, nooit afgetichelde gebied, heeft de poel een meer traditionele ovale vorm. Hierlangs komt ook een informeel wandelpad, zodat de poel ook als natuurlijke educatieplek kan worden gebruikt. Onderzocht kan worden of het pad dat momenteel in gebruik is als oprit van het erf aan de Parkweg nog openbaar is (het ligt op de plek van een oude openbare weg) en of hierop kan worden aangesloten met het voetpad. Dit zou een mooie koppeling met de parkbossen van Haarzuilens kunnen bewerkstelligen.

Figuur 4.3 Dwarsprofiel A-A', poel in de vorm van een tichelgat (zie ook bijlage 2 voor dwarsprofielen Schetsontwerp op schaal)

4.2 Natuurontwikkeling

Het terrein ligt in de overgang van het uitgestrekte veenweidegebied (komklei) van het groene hart naar het kleinschaligere landschap op de oeverwallen langs de Oude Rijn. Opgaande vegetaties in de vorm van bossen zijn aanwezig op en rond Haarzuilens, natuurreservaat de Bijleveld en het Vijverbos in Harmelen. In het laatste gebied is voornamelijk elzenbroek aanwezig, op Haarzuilens eiken-beukenbos. Daarnaast is opgaande beplanting voornamelijk op erven en als laanbeplanting aanwezig. De omgeving wordt verder vooral gekenmerkt door open grasland (weidegrond) en bebouwing.

Voorgesteld wordt om het aandeel hoog opgaande beplanting (boomvormers) te beperken tot ongeveer 10% van de oppervlakte en deze vooral patchvormig toe te passen in de vorm van een kralensnoer. Op die manier wordt de verbinding van opgaande vegetatie tussen omliggende bosgebieden versterkt, zonder afbreuk te doen aan het open karakter van de omgeving. Daartussen kunnen laagblijvende struwelen worden toegepast, tot een oppervlakte van ongeveer 10%. Bossen van de natuurbeheertypen Rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01) en Haagbeuken- en essenbos (N14.03) zijn kansrijk op deze locatie en sluiten aan bij bostypen in de omgeving. Belangrijkste boomvormers zijn zwarte els, zachte berk, gewone es, schietwilg, boswilg en zomereik. Het is echter niet de bedoeling bossen te ontwikkelen, eerder wordt gedacht aan enkele boomgroepen met rondom mantel en zoom (ruigte).

De rest van het gebied krijgt een open uitstraling en bestaat uit lage, kruidenrijke grazige vegetaties (75%) en open water (5%). Afhankelijk van de hoogte van het grondwater zijn dit natte tot vochtige en drogere graslandtypen (N10.01 nat schraalland, N10.02 vochtig hooiland, N12.02 kruiden- en faunarijk grasland, N12.03 glanshaverhooiland). Aan te leggen wateren en moerassen hebben goede kans voor ontwikkeling van kranswiervegetaties met soorten als *Nitella capillaris* en *Tolypella intricata*. (N04.01 Kranswierwater en N05.01 Moeras).

Tabel 6.1 Indicatieve verdeling natuurbeheertypen

type	oppervlakte (% en m2)	natuurbeheertypen
bos en struweel	20%	N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos N14.03 Haagbeuken- en essenbos
gras	75%	N10.01 Nat schraalland N10.02 Vochtig hooiland N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland N12.03 Glanshaverhooiland
water en moeras	5%	N04.01 Kranswierwater N05.01 Moeras

Kruidenrijk grasland

DEEL 2

Uitwerking van de Natuurcompensatie voortkomend uit verbreding van de N226, binnen de kaders van de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld.

5 Compensatieopgave verbreding N226

5.1 Aanpak compensatie

Voor het bepalen van de compensatie wordt het beleidskader toegelicht. De feitelijke aantasting is gebaseerd op het meest recente planontwerp en de begrenzing van het NNN zoals vastgesteld in de ontwerp herijkte Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie¹ van Provincie Utrecht. Vervolgens is bepaald welke potenties het beoogde terrein langs Bijleveld heeft voor natuurontwikkeling en de natuurdoeltypen die hier passend zijn. De noodzaak is onderkend om deze natuurcompensatie onderdeel te laten uitmaken van een grotere, integrale ontwikkeling (zie deel 1 van deze rapportage). Om de voortgang in het project N226 te garanderen is het initiatief genomen tot het opstellen van de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld. Passend binnen dit kader is het compensatieplan uitgewerkt door het benoemen van de voor realisatie benodigde inrichtings- en beheer maatregelen. Deze zijn vervolgens vastgesteld en begroot. Tot slot is vastgelegd op welke wijze de compensatie wordt geborgd. Voor de andere onderdelen van de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld zijn andere partijen aan zet.

5.2 Beleidskader compensatie

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een robuust netwerk gevormd door bestaande natuurgebieden, nieuwe nog te realiseren natuurgebieden en verbindingen tussen de natuurgebieden. Het NNN is op provinciaal niveau vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS), de regels ten aanzien van de NNN zijn vastgelegd in artikel 4.2 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). In dit artikel is vastgesteld dat ruimtelijke plannen geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan mogelijk maken, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden. Middels het 'Nee, tenzij' principe zijn plannen of ontwikkelingen die het NNN aantasten onder voorwaarden toegestaan.

Eén van de voorwaarden is dat eventueel overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd door nieuwe natuur elders. Deze compensatie:

- is minimaal gelijkwaardig is aan het verlies aan waarden en kenmerken, en
- de compensatie plaatsvindt in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland (NNN), of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en
- de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijk plan, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt.

¹ Vast te stellen door Provinciale Staten op 12 december 2016

De locatie waar de compensatie plaatsvindt, wordt door Gedeputeerde Staten aangewezen als NNN indien aan bovenstaande voorwaarden is voldaan. De wijzigingen worden meegenomen in de geconsolideerde versie van de verordening.

5.3 Compensatieopgave

Als gevolg van de reconstructie N226 Hertekop-Schutterhoeftlaan wordt oppervlakte NNN aangetast (zie Brekelmans et al. 2017). In tabel 5.1 zijn de berekende oppervlakten weergegeven. In totaal bedraagt de oppervlakte EHS die door de ingreep permanent aangetast wordt 0,79 ha.

Voor het kwaliteitsverlies van de bestaande natuurwaarden gedurende de ontwikkelingsperiode van het vervangende gebied wordt een toeslag op de fysieke compensatie berekend, zowel in oppervlak, als in extra budget om de extra kosten tijdens de beginjaren van omvormingsbeheer te ondervangen. Voor berekening van de compensatieopgave zijn nog geen rekenregels door de provincie aangegeven. De kwaliteitstoeslag (compensatiefactor) wordt derhalve afgeleid van de spelregels EHS en de Beleidsregels natuur en landschap in relatie tot houtopstanden. De daar gehanteerde toeslag wordt afgeleid van de hersteltijd van het bos. Bij een hersteltijd <10 jaar, zoals hier geldt voor het eenvoudig te realiseren kruiden- en faunairijk grasland, geldt een toeslag van 0,1. Voor bossen met een hersteltijd van >100 jaar wordt een toeslag van 0,7 gehanteerd. De daaruit volgende opgave is als volgt:

Tabel 5.1: Te compenseren natuur (in ha's per natuurbeheertype)

Natuurnetwerk	Verlies (ha)	Compensatie factor	Opgave (ha)
Droog bos met productie	0,74	1,7x	1,26
Kruiden- en faunairijk grasland	0,05	1,1 x	0,06
Totaal opgave			1,32 ha

5.4 Strategie voor realisatie van de N226-compensatie opgave

Op basis van het compensatiebeginsel NNN dient in principe dezelfde type natuur als welke wordt aangetast te worden gecompenseerd. Het natuurbeheertype dat naast de N226 wordt aangetast betreft Droog bos met productie (N16.01). Dit type wordt in de provincie aangetroffen op de hoger gelegen zandgronden op de Utrechtse Heuvelrug en lokaal in de Gelderse Vallei. Het betreft het meest algemeen voorkomende natuurbeheertype in de provincie.

In de nabijheid van de ingreep is geen geschikte plek voor natuurcompensatie aanwezig waar deze natuurbeheertypen kunnen worden gerealiseerd. Langs de Bijleveld liggen meerdere doelen en wensen, waaraan met behulp van een compensatieopgave mede invulling kan worden gegeven.

De kalkhoudende kleigronden langs de Bijleveld zijn echter ongeschikt voor droog bos en lenen zich voor natuurtypen die in de provincie beduidend zeldzamer en in potentie veel waardevoller zijn. Dit zijn bijvoorbeeld schraalgraslanden en bossen op vochtige grond. Om ecologische redenen wordt er dan ook voor gekozen andere natuurtypen te realiseren, passend bij bodem en omliggend landschap.

De strategie om te komen tot een adequate en maatschappelijk relevante natuurcompensatie voor de verbreding van N226 is om nabij Bijleveld (gemeente Woerden) een deel van de integrale ontwikkelingsvisie te verwezenlijken.

6 Inrichting natuurcompensatie N226

6.1 Compensatieplan

De natuurcompensatie van de verbreding N226 wordt gerealiseerd in het zuidelijk deel van het gebied Bijleveld. Het draagt hiermee bij aan verwezenlijking van het wenselijke toekomstperspectief zoals geschetst in de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld (zie deel 1 van dit document).

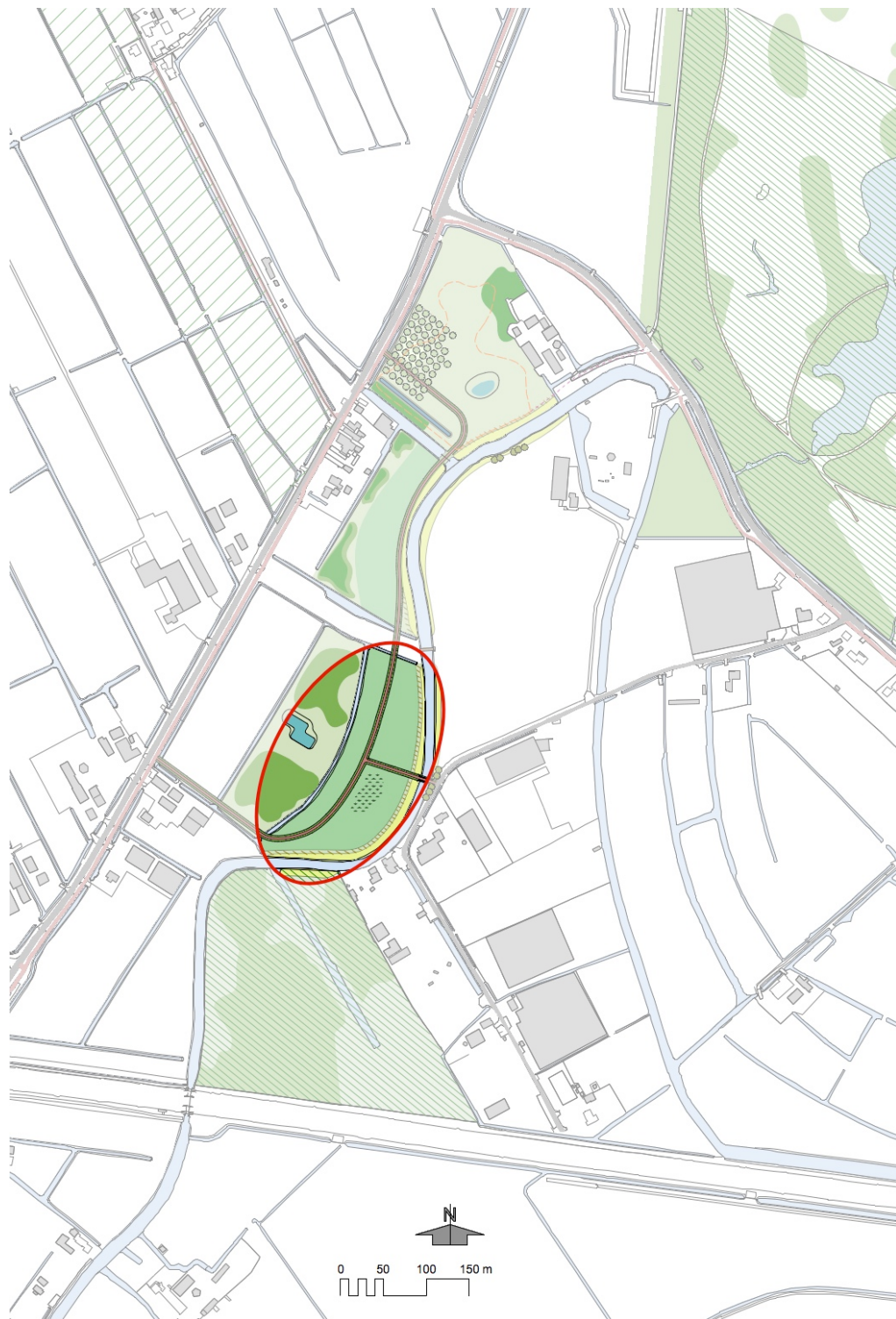
Figuur 6.1 Het betreffende perceel aan de Bijleveld

6.2 Locatie, omvang en beoogd natuurtype

De locatie waar de voorgenomen compensatie plaatsvindt is gelegen aan de Bijleveld in gemeente Woerden. De Bijleveld ligt op de grens tussen gemeenten Woerden en Utrecht. Het perceel staat kadastraal geregistreerd als HML01L1201 (peildatum 15 september 2016) en is in eigendom van Provincie Utrecht. De oppervlakte van het betreffende perceel bedraagt ongeveer 1,88 hectare.

De beoogde locatie voor compensatie N226 is gunstig gelegen ten opzichte van omliggende (als NNN begrensde) natuurgebieden, te weten het schaalgrasterrein Bijleveld, Haarzuilens en het Kortjaksepad (Groene Contour). Door de locatie aan het NNN toe te voegen wordt een directe verbinding gelegd tussen de natuurgebieden waarmee het functioneren van het NNN wordt versterkt. De abiotische uitgangssituatie, specifiek de kalkrijke klei en mogelijk onderliggende kalkrijke zand-

en zavelgrond (stroomrugafzetting) biedt hoge potenties voor ontwikkeling van waardevolle kruidenrijke vegetaties.

Figuur 6.2 Ligging van het compensatieperceel, binnen de integrale ontwikkelingsvisie Bijleveld (zie deel 1 van deze rapportage)

In hoofdstuk 2, ruimtelijke analyse Bijleveld, staat meer informatie over onder meer de bodem van de locatie.

In reservaat Bijleveld (ten zuiden van de compensatielocatie) is Nat schraalland aanwezig dat getypeerd kan worden als kalkmoeras (associatie van bonte paardenstaart en moeraswespenorchis). Nat schraalland is door de soortenrijkdom en zeldzaamheid in de provincie van grote waarde. Het betreft een laagproductief hooiland op natte, onbemeste, basenrijke veen- en zandgrond. Voor dit natuurbeheertype zijn op het beoogde compensatieterrein geschikte voorwaarden aanwezig, op basis van de verkennende bodemboringen. Niet het gehele perceel komt hiervoor in aanmerking. Vooral de terreingedeelten met kalkrijke zavel en zand op of rond het winterpeil van het grondwater bieden de beste potentie. Om deze potentie te benutten zal het terrein afgegraven moeten worden (minimaal 40 cm tot ongeveer 60-70 cm.). Gelet op de heterogeniteit van de bodem zal een nadere detaillering en nader onderzoek naar de stijghoogten van het grondwater moeten bepalen waar de beste potenties liggen.

Naar verwachting is realisatie van minimaal 1 hectare nat schraalland hier zeker haalbaar. Dit betekent dat voor de resterende compensatieopgave ingezet wordt op een minder ambitieus natuurstype (bijvoorbeeld glanshaverhooiland of kruiden- en faunarijk grasland).

6.4 Inrichtingsmaatregelen

Nat schraalland komt tot ontwikkeling op percelen met een hoge grondwaterstand, waarbij in de winter de grondwaterstand tot op maaiveld komt en in de zomer het grondwater niet dieper wegzakt dan 30-80 cm. Om die reden én om voedingsstoffen uit het systeem te verwijderen, wordt de toplaag afgegraven. De diepte van afgraven wordt nader bepaald aan de hand van de voedselrijkdom, het eerder genoemde kalkgehalte van de bodem en de grondwaterstand en zal variëren tussen 40 en 60 cm. Door bij het afgraven te variëren in dikte van de af te graven laag, ontstaan kleine gradiënten in het terrein, die het voor de schraallandplanten mogelijk maken om de meest gunstige plekjes te vinden. Zo zijn er ook in droge- of juist natte jaren locaties waar de bijzondere planten goed tot ontwikkeling kunnen komen.

6.5 Ontwikkelingsbeheer

Doel

Om de periode tussen verlies van natuur (N226) en functioneren nieuwe natuur (Bijleveld) zo kort mogelijk te maken is de eerste jaren sprake van ontwikkelingsbeheer. Dit beheer heeft tot doel het gewenst natuurbeheertype zo snel mogelijk te realiseren. Het is in de regel (kosten)intensiever dan het benodigde vervolgbeheer.

Grazige vegetaties en moeras

Na afgraven ontstaat een open pionierssituatie. Er wordt jaarlijks in het veld vastgesteld of het op grond van de vegetatieontwikkeling (al) nodig is om een maaibeurt uit te voeren en eventueel binnen welke terreindelen wel of juist niet. Daarnaast kan het noodzakelijk zijn om opslag van bomen (met name wilgen en zwart eels) uit te trekken. Dit beheer wordt toegepast tot het moment waarop sprake is van een beheertype dat als nat schraalland kan worden getypeerd. Op basis van onderstaande ervaring (zie kader) is de verwachting dat nat schraalland (in brede zin) binnen een termijn van ongeveer 10 jaar gerealiseerd kan worden.

Voedselrijkere terreindelen moeten, zeker de eerste jaren, twee keer gemaaid worden; de eerste maaibeurt in juni, de tweede maaibeurt na 15 augustus. De beheerwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd met maaiapparatuur die niet tot insporing of bodemverdichting leidt.

Ervaringen uit het Gelderse Rivierengebied

Staatsbosbeheer heeft de afgelopen jaren in het Gelderse rivierengebied veel ervaring opgedaan met het aftichelen ten behoeve van ontwikkeling van Nat schraalland. Staatsbosbeheer beheert er onder andere tichelterreinen in de Put van Buren, Put van Bullee, terreintjes bij Gellicum en Asperen en de Lieskampen. Voorafgaand aan het aftichelen wordt onderzocht in hoeverre de gewenste bodem (kalkrijk zand of zavel) in de bodem aanwezig is en of na afgraving het juiste grondwaterniveau ontstaat. Vervolgens wordt het terrein afgeticheld; soms geheel, soms pleksgewijs waarbij de voedselrijke plekken worden afgegraven.

Het nieuwe maaiveld is doorgaans vrij voedselarm. Het terrein blijft daarom vaak wel 3 tot 5 jaar in een pioniersstadium. Er is dan maar weinig plantengroei aanwezig en waardevolle soorten ontbreken doorgaans. Uit de praktijk blijkt daarbij dat hoe langer het duurt voordat het terrein begroeid raakt, des te waardevoller de vegetatie er uiteindelijk wordt. Na ongeveer 10 jaar zijn er doorgaans diverse waardevolle soorten aanwezig en kan gesproken worden van Nat schraalland. Bij recente natuurontwikkelingsprojecten bij Gellicum en Asperen verschenen na 3 tot 5 jaar spontaan Geelhartje, Moeraswespenorchis en Vleeskleurige orchis.

Staatsbosbeheer heeft in de betreffende terreinen, die net als langs de Bijleveld dicht tegen bestaande tichelvegetaties aanliggen, geen maaisel met zaden opgebracht. Wel wordt er 'strategisch gemaaid,' dat wil zeggen éérs het bestaande natuurterrein en dáárna het nieuw afgetichelde terrein. Uit onderzoek in België blijkt dat op die manier veel zaden worden meegenomen.

6.6 Vervolgbeheer

Doel

Vervolgbeheer heeft als doel de gewenste vegetatie in stand te houden. Dit beheer volgt over een lange periode hetzelfde ritme en wordt alleen bijgestuurd indien de vegetatie zich ongunstig ontwikkeld en alleen voor zover sturing middels beheer

mogelijk is. Gelet op de gewenste natuurdoeltypen dient het beheer uitgevoerd te worden door een natuur beherende organisatie met kennis van dit type vegetaties.

Grazige vegetaties en moeras

Voor de instandhouding volstaat één maaibeurt in de tweede helft van augustus. Deze maaibeurt kan gecombineerd worden met de maaibeurt van het bestaande schraalland. Het maaisel blijft enige dagen liggen voordat het wordt afgevoerd, zodat zaden er uit kunnen vallen en ongewervelden de kans hebben om een veilig heenkomen te zoeken. Afhankelijk van de situatie kan het noodzakelijk blijken om periodiek nog eens opslag weg te trekken of om op de voedselrijke stukken ruigte af te maaien (en af te voeren).

Kruiden- en faunarijk grasland in het tichelterrein bij Buren (foto J.D. Buizer).

7 Begroting en borging

7.1 Begroting uitvoering natuurcompensatie N226

De begroting is gebaseerd op realisatie van 1,36 hectare schraalgrasland. De afwaardering van de grond (agrarisch naar natuur) is gesteld op 5,07 Euro/m². De uit te voeren werkzaamheden betreffen het verwijderen van de bouwvoor (gemiddelde ontgravingsdiepte 40 cm) inclusief grondtransport <10 km. Werkelijke kosten kunnen afwijken indien grond lokaal wordt verwerkt. Na afgraven wordt ontwikkelingsbeheer uitgevoerd, bestaande uit 3x per jaar maaien, schudden, wiersen, rapen met opraapwagen, en afvoeren/storten voor een periode van 10 jaar. Voor de begroting is uitgegaan van een gewasopbrengst van 15 ton/ha. De werkelijke kosten voor het ontwikkelingsbeheer kunnen afwijken van deze begroting, indien de gewasopbrengst lokaal wordt verwerkt of het beheer in pacht wordt uitgegeven aan een agrariër.

Tabel 4.1 Begroting natuurcompensatie N226

type	oppervlakte/ hoeveelheid	kosten (€.m ² /m ³)	totaal (€)
afwaardering grond	13.600	5,07	68.592
afgraven en afvoeren	5.440*	5**	27.200
maaien en afvoeren 3x pj (10 jaar afgekocht)	13.600	4	54.400
totaal Euro excl BTW			150.552
ontwerp en bestekskosten 15%			22.583
onvoorzien 15%			22.583
overige kosten 20%			30.110
totaal (Euro) EXCL BTW			225.828

* Uitgaande van een gemiddelde ontgravingsdiepte van 40 cm.

** Uitgaande van niet-vervuilde grond en transport tot maximaal 10 km.

*** Beheerkosten bij drie ronden per jaar (maaien/afvoeren/storten) voor een periode van 10 jaar. Prijs kan sterk variëren, wordt mede bepaald door noodzaak voor afvoer of pacht. Aan deze begroting kunnen geen rechten worden ontleend.

7.2 Begroting uitvoering integrale visie

Voor de begroting van de integrale visie is uitgegaan van een totale oppervlakte van 88.026 m², exclusief fietspad en natuurvriendelijke oever met onderhoudspad. Deze worden separaat begroot door verantwoordelijke initiatiefnemers. De berekening betreft de inrichting van specifiek de natuurterreinen.

De afwaardering van de grond (agrarisch naar natuur) is gesteld op 5,07 Euro/m². De werkzaamheden ten behoeve van nat schraalland worden hierboven toegelicht. Voor de realisatie van bos/struweel is uitgegaan van aanplant in plantgaten in bestaand grasland. Het niet voorbereiden van de grasmat (frezen/ploegen) heeft als voordeel dat ongewenste kruiden (distels) worden onderdrukt. Ontwikkeling van kruiden- en faunarijk grasland vindt plaats door extensivering van maaibeheer van agrarisch productiegrasland naar 3x per jaar maaien en afvoeren (cf. ontwikkelingsbeheer nat schraalland) zonder bemesting (incidenteel met ruwe stalmest). Bij de kosteninschatting is geen rekening gehouden met eventueel opbrengen maaisel van terreinen in de omgeving. Indien gewenst kan ook op deze percelen een hoger natuurtype gerealiseerd worden, maar daarvoor zijn ingrijpendere maatregelen noodzakelijk (afgraven).

Voor de aanleg van poelen wordt uitgegaan van een tweetal poelen van elk 1000 m², met een gemiddelde ontgravingsdiepte van 0,5 meter en grondafzet binnen 10 km. afstand. Dit geldt ook voor de aan te leggen sloot.

De hoogstamboomgaard wordt gerealiseerd binnen kruiden- en faunarijkgrasland (geen extra afwaardering grond). Uitgegaan wordt van plantmateriaal van enig formaat (14-16), de planthandeling bestaat uit het graven van een plantgat en ondersteuning met drie houten palen.

Overige posten betreffen plaatsing van enkele fietsenstellingen (hout), een scheerhaag, een sloot, informatiepanelen en een hekwerk. Dit hekwerk kan dienen als afrastering voor vee.

Tabel 4.2 Begroting uitvoering integrale visie

type	oppervlakte / hoeveelheid	kosten (€/m ² , €/m ³)	totaal (€)
a bos en struweel			
afwaardering grond	15528	5,07	78.727
aanplant en inboet struweel/bomen	15528	2	31.056
ontwikkelingsbeheer (10 jaar afgekocht)	15528	2	31.056
totaal Euro excl BTW			140.839
b nat schraalgrasland			
afwaardering grond	27249	5,07	138.152
afgraven en afvoeren*	10900	5**	54.500
ontwikkelingsbeheer (10 jaar afgekocht)	27249	4***	108.996
totaal Euro excl BTW			301.648
c kruiden- en faunarijk grasland			
afwaardering grond	38846	5,07	196.949
ontwikkelingsbeheer (10 jaar afgekocht)	38846	4***	155.384
totaal Euro excl BTW			352.333
d. poelen			
afwaardering grond	2000	5,07	10.140
graven en afvoeren	1000	5**	5.000
totaal Euro excl BTW			15.140
e. hoogstamboomgaard			
levering boom 14-16	80	60	4.800
planthandeling	80	30	2.400
totaal Euro excl BTW			7.200
f. overig			
fietsenstelling hout 4 fietsen (stuk)	4	100	400
scheerhaag (m)	100	3	300
aanleg sloot	200	5**	1.000
informatiepaneel (stuk)	4000	2	8.000
hekwerk (100 m) met poort	2000	1	2.000
totaal Euro excl BTW			11.700
totaal a b c d e f			828.861
ontwerp en bestekskosten 15%			124.329
onvoorzien 15%			124.329
overige kosten 20%			165.772
totaal (Euro) EXCL BTW			1.243.291

* Uitgaande van een gemiddelde ontgravingsdiepte van 40 cm.

** Uitgaande van niet-vervuilde grond en transport tot maximaal 10 km.

*** Beheerkosten bij drie ronden per jaar (maaien/afvoeren/storten) voor een periode van 10 jaar. Prijs kan sterk variëren, wordt mede bepaald door noodzaak voor afvoer of pacht. Aan deze begroting kunnen geen rechten worden ontleend.

7.3 Borging

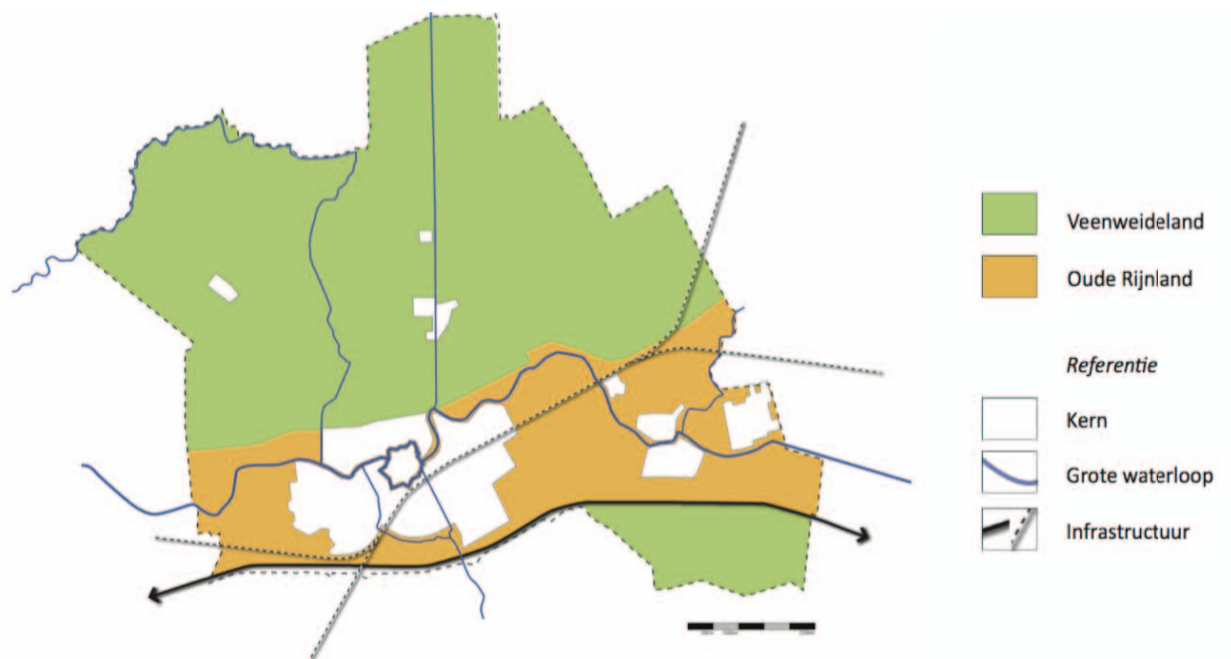
Voor realisatie van het plan en planologische borging is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. In het bestemmingsplan wordt vastgelegd dat de gronden een natuurbestemming krijgen. Ontwikkeling en inrichting wordt middels voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan opgenomen.

Tussen beoogde toekomstige natuurbeheer en initiatiefnemer wordt middels een contract het gewenste beheer en financiering geborgd.

Bijlage 1 Aansluiten bij landschapsbeleid gemeente Woerden

Gemeente Woerden heeft een Landschapsontwikkelingsplan met een planhorizon van circa 10 jaar. Het is in 2011 vastgesteld en dus nog tot tenminste 2021 de vigerende leidraad voor landschappelijke ontwikkelingen in de gemeente Woerden. Hierna is weergegeven welk beleid in het landschapsontwikkelingsplan staat benoemd ten aanzien van het gebied Bijleveld.

Plangebied Bijleveld (noord) ligt binnen het in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) gedefinieerde gebied 'Oude Rijnland', waarvoor een eigen ontwikkelingsvisie is geformuleerd, die afwijkt van het grootschalige veenweidegebied in het noorden van de gemeente Woerden. 'Oude Rijnland' is het gedeelte van het buitengebied van de gemeente Woerden, parallel aan de Oude Rijn, waar verstedelijkingsdruk heerst en opgaven voor functieverandering spelen. Het onderscheid tussen de stroomrug en het veenweidegebied is hier ruimtelijk vervaagd. In 'Oude Rijnland' wordt gestreefd naar een ruimtelijk afwisselend landschap, in een structuur van open en meer besloten gebieden (*LOP Woerden, 2011*). De planhorizon van het LOP Woerden is circa 10 jaar. Binnen het landschapsmozaïek is het mogelijk om de karakteristiek van de oeverwal te gebruiken voor de meer landschappelijk verdichte delen en de karakteristiek van het veenweidegebied voor de gewenste landschappelijke openheid. Binnen dit mozaïek van functies, is het van belang dat juist de afwisseling van de stedelijke en meer landschappelijke functies in de toekomst in een nieuw evenwicht komen.

Figuur B1.1 Indeling gehanteerd in Landschapsontwikkelingsplan Woerden: Veenweideland en Oude Rijnland, de basis voor accentverschillen in de landschappelijke ontwikkeling (Bron: Brons en Partners landschapsarchitecten, 2011)

Het Landschapsontwikkelingsplan Woerden stelt verder dat:

“Verdichten van de groene structuur en uitbreiding van het recreatieve paden-net versterken de ruimtelijke structuur en belevingswaarde van ‘Oude Rijnland’. Zo kunnen de gebieden ter weerszijden van Woerden en Harmelen als aantrekkelijk uitloopgebied blijven fungeren en tevens bijdragen aan het contrast met het open Veenweideland. Alle ontwikkelingen worden aangegrepen om te bouwen aan een kwalitatief hoogwaardig en voor vele partijen bruikbaar en vitaal landschap.”

“De aanpak van het landschap in Oude Rijnland is erop gericht de ruimtelijke structuur te verdichten door aanplanten van singels, boomgaarden, erf- en kavelgrensbeplantingen, bosjes, bomenlanen en dergelijke. Gestreefd wordt hierbij naar een kleinschaligheid die verwant is aan de blokvormige verkaveling die zo karakteristiek is voor de oeverwal. De ontwikkeling van ecologische verbindingzones kan worden aangegrepen voor de ruimtelijke versterking van in het landschap aanwezige structuren en zo nog een groen/blauwe bijdrage leveren aan het landschapsmozaïek. Vanuit Oude Rijnland wordt ernaar gestreefd om ook verbindingen te leggen ten behoeve van recreatief gebruik die (de Oude Rijn en) de spoorlijn als barrières slechten. De grootste intensiteit van recreatie is nabij de dorpen te verwachten. Dit levert een vanzelfsprekende zonering op in recreatief gebruik, waardoor het in het Veenweideland relatief rustig blijft.”

“De visie van het Landschapsontwikkelingsplan zet in op het verder ontwikkelen van een vitale agrarische sector in het Veenweideland met aandacht voor de instandhouding van de cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke waarden. Vanwege de hoge en unieke landschapswaarden betekent dit dat bij alle nieuwe ontwikkelingen de landschapswaarden en de beoogde beeldkwaliteit in overeenstemming moeten zijn met haar unieke omgeving. Maatwerk blijft een vereiste. In Oude Rijnland wordt ingezet op het behoud van enkele vitale agrarische bedrijven die tevens groene kwaliteiten bieden aan het landschapsmozaïek; een gevarieerd en aantrekkelijk landschap waar nevenfuncties die gerelateerd zijn aan het stedelijk milieu een plek kunnen hebben.”

“De cultuurhistorische elementen moeten met zorg worden omringd waar het gaat om nieuwe ontwikkelingen in het gebied, waarbij duurzame instandhouding ervan het uitgangspunt is. Zij hebben en houden een volwaardige plek in het landschapsmozaïek dat ‘Oude Rijnland’ wordt. De verkavelingsstructuur, die op de oeverwal blokvormig is en in het versnipperde veenweidegebied bestaat uit lange opstrek, kan in ‘Oude Rijnland’ als inspiratiebron worden gebruikt voor ontwikkelingen, maar vormt daarbij niet persé het leidend principe. Het gaat bij ‘Oude Rijnland’ meer om het ontwikkelen van een landschap met nieuwe kwaliteiten dichtbij de stad, waarbinnen de historische kwaliteiten een plek hebben. De nadruk ligt hierbij op het behoud (en herstel van) de cultuurhistorische elementen die als parels in het gebied behouden blijven, zo mogelijk met een actuele functie. De stroom Bijleveld, die van de Leidsche Rijn naar Haarzuilens loopt, biedt bijvoorbeeld kansen voor het versterken van deze oude structuur door een integrale aanpak. Zo kunnen natuurontwikkeling, recreatieve ontsluiting en ruimtelijke

versterking van de cultuurhistorische watergang (met steekeigen beplanting) gezamenlijk een meerwaarde betekenen voor de herkenbaarheid van het landschap.”

Het LOP stelt ook tot doel om de beleving van het landschap te versterken:

“De belevingswaarde van ‘Oude Rijnland’ is op zich heel groot; er liggen immers vele stukjes prachtig landschap verspreid door het gebied en relatief dicht bij de kernen. Echter, de mogelijkheden om daadwerkelijk van dit landschap te genieten kunnen verder worden uitgebreid zonder dat de landschapswaarde eronder zal lijden. Er is behoefte aan meer directe toegang vanuit de kern het landschap in.”

“Kansen moeten worden onderzocht en waar mogelijk benut, zodat de inwoners van de gemeente Woerden meer gebruik kunnen maken van hun prachtige landschap. De spelers en de mogelijkheden zijn op elke plaats in ‘Oude Rijnland’ anders, de aanpak die de gemeente voorstaat gaat overal uit van een open en eerlijke dialoog tussen alle (mogelijk) betrokken partijen, vanuit een bottom-up benadering. In het Landschapsontwikkelingsplan wordt dit samengevat onder de noemer ‘ommetjes ontwikkelen vanuit de kernen’.”

“Vanuit de recreatienota komt tevens de wens om een recreatieve verbinding, middels vrijliggende fietspaden, tussen Leidsche Rijn en Woerden aan te leggen om de recreanten op een aantrekkelijke wijze door Woerden te leiden.” (LOP Woerden 2011)

De wens is om het landschap van Woerden als één geheel te kunnen beleven:

“De gemeente heeft niet de financiële middelen om op veel plaatsen bruggen en onderdoorgangen te realiseren. Er zal gezocht worden naar strategische samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld met Prorail of met lokale initiatiefnemers voor functieverandering in het ‘Oude Rijnland’, om de ontbrekende schakels te realiseren.”

Een stukje naar het zuiden speelt in het LOP het volgende, waarvan de essentie tevens geprojecteerd kan worden op het noordelijk deel van Bijleveld:

“Een recreatief pad langs Bijleveld vindt veel steun bij het Dorpsplatform Harmelen en kan een bijdrage leveren aan versterking van het landschapsbeeld en de toegankelijkheid van het buitengebied vanuit Harmelen. Dit zou eventueel gekoppeld kunnen worden aan bosontwikkeling ten noorden van het dorp. Op andere plekken in de gemeente liggen er mogelijk meer van dit soort kansen. De gemeente staat open voor aanvullende ideeën vanuit de samenleving en wil in een open overleg met alle (mogelijk) betrokkenen onderzoeken waar en op welke wijze het mogelijk is om ommetjes vanuit de dorpen te realiseren. Initiatieven waar meerdere doelen tegelijk gediend worden en de diverse betrokkenen enthousiast zijn en bereid tot samenwerking, hebben de meeste kans van slagen.

Figuur B1.2 Uitsnede omgeving Bijleveld uit LOP Woerden (Bron: Brons en Partners landschapsarchitecten, 2011)

Legenda

ALGEMEEN

- Meewerken aan ontwikkeling ecologische verbindingzones in combinatie met landschapsversterking en andere functies zoals waterberging en recreatieve toegankelijkheid
- Dorpsommetjes en verbindingen stad/land ontwikkelen met betrokkenen (indicatief)
- Behoud, beheer en verbeteren beleefbaarheid cultuurhistorische elementen (en verbeteren onderlinge structuur)
- Barrières in recreatieve ontsluiting slechten (indicatief)
- Behouden en ontwikkelen natuur

OUDE RIJNLAND

- Ontwikkelen landschapsmozaiek van open en beslotenheid waarin oude en nieuwe kwaliteiten het landschap samen een nieuwe, Woerdense identiteit geven en ontwikkelingen worden opgenomen
- Nadruk op het gebruik van karakteristieke kleine landschapselementen om de oeverwal te versterken
- Behouden herkenbare bebouwingslinten langs Oude Rijn met doorzichten op open achterland
- Oude Rijn als ruimtelijke ruggengraat van Oude Rijnland behouden met beleefbare oevers en ruimte voor extra waterberging
- A12 BRAVO projecten zo inpassen dat het een landschappelijke meerwaarde biedt
- Landschappelijke inpassing westrand Woerden, groen-blauwe rand

VEENWEIDELAND

- Behouden kernkwaliteiten: rust, weidebouw en openheid in historisch gegroeide kavelstructuur
- Extra beschermen gaafheid en heilheid van bijzondere eenheden van verkaveling (1,2,3 zie tekst blz 18)
- Behouden kleinschaligheid en landelijke uitstraling bebouwingslinten en door toevoegen gebiedseigen kleine landschapselementen tussen bebouwing in het lint
- Behouden grensoverschrijdende panorama's over open polderland
- Meewerken aan ontwikkeling Groene Ruggengraat
- Stimuleren ontwikkeling natuur (met behoud van agrarisch gebruik en landschapsofbouw)
- Landschapselementen toevoegen aan agrarisch gebied ter verzachting van harde dorpsranden in open landschap
- Verbeteren wandelmogelijkheden door boerenland, over kades en langs waterlopen
- Oude Meije en Grecht landschappelijk versterken als dichte lijnen in openheid met natuurwaarden en recreatieve toegankelijkheid oevers en water
- Historische landschapsstructuren zoals kades met gebiedseigen soorten en beheervormen (bv. knotwilgen) beplanten en openbare toegankelijkheid verbeteren

Ook aspecten als beheer van paden en groenelementen hoort hierbij te worden geregeld. Vanwege de gesignaleerde afname van de vogelstand (zowel weidevogels als roofvogels) onder meer als gevolg van verstoring door mensen, moet ook bij de ontwikkeling van nieuwe recreatieve paden het natuurbelang in ogenschouw worden genomen. Dit kan gevolgen hebben voor een tracé of bijvoorbeeld een gedeeltelijke openstelling gedurende het jaar.”

Ten aanzien van natuur is de visie van Woerden:

“Een juist beheer om de onderkende natuurwaarden in stand te houden wordt nagestreefd, zoals:

- Het voortzetten en uitbreiden van natuurvriendelijk slootkantbeheer voor het behoud van vochtige soortenrijke graslanden.
- Een extensief gebruik van naast de natuurgebieden gelegen landbouwpercelen.

In ‘Oude Rijnland’, waar meer ontwikkelingen verwacht worden die deels ten koste zullen gaan van landbouwgebied, staat de gemeente open voor actieve natuurontwikkeling die bijdraagt aan versterking van het landschap. De gemeente wil daarom medewerking verlenen aan het ontwikkelen van nieuwe ecologische verbindingzones langs waterlopen.

Meer nog dan in het Veenweideland moet natuurontwikkeling in ‘Oude Rijnland’ bijdragen aan een heldere landschapsstructuur en moet de belevingswaarde en bereikbaarheid van het landschap er mede door op vooruit gaan.”

Het gebied rond Bijleveld ten zuiden van het spoor is in het LOP nader uitgewerkt, met aandacht voor ommetjes vanuit Harmelen, doorzichten op cultuurhistorische waarden, aandacht voor de beeldkwaliteit van nieuwe ontwikkelingen en het behoud van de karakteristieke bebouwingslinten. Het doortrekken van deze doelen en aandachtspunten langs het vervolg van de Bijleveld naar het noorden (een gebied waarvoor geen uitwerking is opgenomen in het LOP) ligt voor de hand. Concreet kan dit het volgende betekenen:

“Recreatieve ontsluiting voor wandelaars en fietsers langs (Oude Rijn en) Bijleveld versterken, door aanleg van een recreatieve route en hierdoor bijvoorbeeld de Haarroute verbinden met de Bloklandroute.”

Conclusie ontwikkeling Bijleveld in het Woerdense landschap

De gecombineerde natuur- en recreatie ontwikkeling langs de Bijleveld past binnen het landschapsbeleid van de gemeente Woerden. Het geeft er zelfs mede invulling aan, mits de doelen voor natuur, cultuurhistorie en landschapsbeleving in samenhang worden opgepakt en de landschappelijke positie van het gebied herkenbaar worden gemaakt.

De ontwikkeling van natuur draagt bij aan het behoud van landschappelijke herkenbaarheid en

kan, mits goed ingepast, bijdragen aan de gewenste kleinschaligheid en van het mozaïeklandschap. Indien beheer van de te ontwikkelen natuur geborgd is, draagt de ontwikkeling langs Bijleveld bij aan de duurzame instandhouding van het waardevolle, gemoderniseerde landschap.

De recreatieve ontsluiting (fietspad en brug over Bijleveld, die deel uitmaken van de ontwikkeling) versterkt de beleefbaarheid van het Woerdense landschap en verbetert de positie van deze omgeving aan de rand van de gemeente, waar de spoorlijnen en waterloop Bijleveld zorgen voor een wat geïsoleerde ligging. Ook dragen de ontwikkelingen bij aan een betere verbinding tussen de dorpen en hun buitengebied, zowel binnen als buiten de gemeente Woerden.

Bijlage 2

Ontwikkelingsvisie Bijleveld Schetsontwerp, schaal 1:4000 op A3 formaat.
Dwarsprofielen behorend bij Schetsontwerp, schaal 1:500 op A3 formaat

